

УДК 341.9.01

Оксана Матіяш,*аспірант кафедри міжнародного приватного права**Інституту міжнародних відносин**Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

НОВІ ПІДХОДИ ГААЗЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ДО СИСТЕМАТИЗАЦІЇ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА

Стаття присвячена огляду методології так званого «м'якого права», що застосовується Гаазькою конференцією під час систематизації норм міжнародного приватного права та розроблення нових міжнародних документів, а також з'ясуванню причин переходу до такого підходу.

Ключові слова: Гаазька конференція, принципи, вибір права, конвенції, тлумачення.

Постановка проблеми. У зв'язку із постійним зростанням глобальних та регіональних взаємозв'язків зростає і практична важливість МПрП, так само як і кількість законодавчих актів на національному, регіональному та міжнародному рівнях. Впровадження останніх десятиліть роль і характер міжнародного приватного права зазнали значних змін, що зумовило відповідні трансформації у контексті розробки інструментів МПрП насамперед на міжнародному рівні. Одним із яскравих прикладів таких змін є нова методологія щодо розробки документів у галузі міжнародного приватного права, що застосовується Гаазькою конференцією і становить особливий інтерес для наукового дослідження у контексті сучасних тенденцій розвитку дисципліни МПрП.

Зважаючи на те, що в українській науці майже відсутні публікації вітчизняних авторів щодо предмета даного дослідження, окрім наукової статті К.Г. Цірат, науково-теоретичну базу склали праці європейських вчених та авторів, серед яких, зокрема, Х. Ван Лун, Л. Червенкова, О. Ландо, І. Радік та інші. Нормативну базу дослідження становлять міжнародні конвенції та документи, а також нормативні акти Європейського Союзу.

Мета статті – розглянути нові інструменти, розроблені Гаазькою конференцією з міжнародного приватного права в межах нової методології систематизації норм МПрП.

Виклад основного матеріалу дослідження. Міжнародне приватне право може бути кодифіковане як на міжнародному, так і на національному рівні. Перші спроби щодо систематизації МПрП на міжнародному рівні мали місце ще у XIX столітті, коли у 1893 році було створено Гаазьку конференцію з міжна-

родного приватного права (далі – Гаазька конференція). Згодом, на початку 20-го століття, було засновано Міжнародну торгову палату, Міжнародний інститут уніфікації приватного права (УНІДРУА), а пізніше під патронатом Організації Об'єднаних Націй – Комісію ООН з міжнародного торгового права (ЮНСІТРАЛ). За винятком безпосередньо застосовної Конвенції ООН про позовну давність щодо міжнародної торгівлі товарами (1974 р.) та Конвенції ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів (відома як Віденська конвенція 1980 р.), усі три інституції пішли так званим альтернативним шляхом уніфікації, зокрема, у формі стандартизованих контрактних умов ІНКОТЕРМС, виданих Міжнародною торговою палатою, типових законів ЮНСІТРАЛ та принципів міжнародних комерційних договорів УНІДРУА [1].

Натепер Гаазька конференція серед міжнародних організацій є унікальною тим, що вона є єдиною міжурядовою організацією, яка має так звану «законодавчу» місію. Однак її «закони» приймаються у формі багатосторонніх договорів або конвенцій, які не спрямовані перш за все на полегшення відносин між державами, а скоріше на полегшення життя суб'єктів приватного та торгового права у транскордонних відносинах та угодах [2]. З часу набрання чинності переглянутим Статутом 1 січня 2007 року членство в Гаазькій конференції стало відкритим і для регіональних організацій економічної інтеграції. Так, 3 квітня 2007 року Рада із загальних питань та політики Гаазької конференції одностайно вирішила прийняти Європейське Співтовариство на основі статті 3 переглянутого Статуту як першу організацію-члена. Загалом, протягом останніх десяти років кількість нових держав-членів зросла більш ніж на третину, і тому нате-

пер до складу Гаазької конференції входить 83 члени: 82 держави та Європейський Союз. Шістдесят вісім (68) інших держав не є членами Конференції, але підписали, ратифікували або приєдналися до однієї чи кількох Гаазьких конвенцій або перебувають у процесі набуття членства [3].

Історично Конференція зосереджувала свою роботу на традиційних багатосторонніх конвенціях, схвалених на офіційній дипломатичній конференції. Після вибору теми загального інтересу та її схвалення вищими органами організації створювалася спеціальна комісія та відбувалися переговори між різними делегаціями держав-членів. Текст проекту конвенції повільно просувався на шляху до повної міжнародної конвенції, після чого він мав бути зрештою затверджений зацікавленими державами-членами та іншими країнами. На жаль, майбутньому практичному застосуванню конвенції не приділялася особлива увага. Іншими словами, Гаазька конференція не була задіяна в створенні механізмів подальшої реалізації наслідків прийняття її конвенцій у різних регіонах і країнах світу, а також будь-яких інших способів підтримувати зв'язок з фактичними користувачами конвенції [4, с. 208].

Нині робота Гаазької конференції над «прогресивною уніфікацією» міжнародного приватного права передбачає узгоджені на міжнародному рівні підходи до таких питань, як юрисдикція судів, застосовне законодавство та визнання і виконання судових рішень у широкому діапазоні сфер – від торгового та банківського права до міжнародного цивільного процесу; від захисту дітей до питань шлюбу та особистого статусу. З розширенням сфери регулювання Гаазьких конвенцій питання моніторингу їх застосування стало надзвичайно важливим. Тому починаючи з 1977 року Конференція організувала зустрічі з метою розгляду практичної імплементації положень Гаазьких конвенцій, що у результаті стало стандартною процедурою для багатьох договорів про співпрацю між судами та адміністраціями. Така необхідність стежити за практичним застосуванням конвенцій виникла саме тому, що предметом їх регулювання є правовідносини між приватними сторонами. Тому однією з дуже важливих місій, яку почала згодом виконувати Гаазька конференція, стала адміністративна співпраця між державами-членами у контексті імплементації положень ратифікованих ними Гаазьких конвенцій. Конференція, виконуючи свою місію, все більше стає центром міжнародного судочинства та адміністративно-співробітництва у сфері приватного права, особливо у сферах сімейно-правових відносин, цивільних процедур та торгового права [2].

Гаазька конференція збирається кожні 4 роки для проведення переговорів та прийняття конвенцій, що були розроблені протягом цього періоду. Вона також приймає рішення щодо своїх майбутніх проектів роботи. Конвенції розробляються членами різних робочих груп або спеціальних комісій на засіданнях, що проводяться кілька разів на рік у Палаці миру в Гаазі або на території країн-членів. Спеціальні комісії також розглядають, як застосовуються конвенції, ухвалюють рекомендації щодо підвищення їх ефективності та сприяють послідовній практиці та тлумаченню конвенцій [6]. Час від часу у Гаазі проводяться спеціальні комісії для розгляду питань щодо практичного застосування конвенції, визначення «доброї» та «поганої» практики і виявлення шляхів вирішення проблем. У минулому такі комісії скликалися і поза межами Нідерландів.

Загалом, Гаазькі конвенції стосуються трьох напрямів міжнародного приватного права: сімейне право (особливо благополуччя дитини); цивільний процес і торгове право. При цьому одні Гаазькі конвенції стосуються визначення застосовного законодавства в конкретних ситуаціях, другі – вирішують юрисдикційні конфлікти між країнами, треті – мають справу з визнанням та виконанням іноземних судових рішень чи інших документів. Окрема категорія конвенцій стосується адміністративно-правової співпраці між державними органами влади. Кілька Гаазьких конвенцій поєднують у собі один або декілька з вищезазначених аспектів міжнародного приватного права. Незважаючи на те, що деякі Гаазькі конвенції ще не набрали чинності і не були ратифіковані необхідною кількістю держав, вони все одно можуть мати вплив на внутрішні правові системи держав-членів Гаазької конференції та держав, що не входять до її складу. Це тому, що за своєю природою конвенції є відбитком найкращої практики стосовно конкретних питань міжнародного приватного права. Перш за все, конвенція свідчить про тенденцію розвитку (*de lege ferenda*) у міжнародному приватному праві [5].

На початку XXI століття Гаазька конференція прийняла рішення про застосування нової методології розробки міжнародних документів. Причиною цьому були насамперед відносно невдалі зусилля щодо досягнення значної кількості ратифікацій Гаазьких конвенцій від держав-членів або інших країн, що стало поштовхом до початку застосування Конференцією методології так званого «м'якого права» під час розроблення нових міжнародних документів [4, с. 516]. Найсвіжішим проектом, завершеним Гаазькою конференцією у цьому напрямі, є Гаазькі принципи вибору права в міжнародних комерційних контрактах від 2015 року.

Прийняття Конвенції від 30 червня 2005 р. про вибір суду – значний крок у роботі Гаазької конференції, що велася у контексті сприяння автономії волі сторін у міжнародних контрактах. Але, попри те що вищезазначена конвенція гарантувала сторонам свободу вибору юрисдикції, вона не вирішувала питання про вибір застосовного закону в міжнародних угодах. Тому у квітні 2006 року Спеціальна рада із загальних питань та політики Гаазької конференції (далі – Спеціальна рада) запросила Постійне бюро підготувати обґрунтування щодо розробки інструменту (наприклад, конвенції, типового закону, принципів або керівництва) стосовно вибору права¹ в міжнародних договорах. Було вирішено, що метою дослідження має стати перш за все те, чи існує практична необхідність розробки такого інструменту. Виконуючи це завдання, Постійне бюро застосувало кілька підходів. По-перше, були підготовлені два порівняльних юридичних дослідження. Одне з них описувало статус закону, що регулює вибір права в міжнародних договорах загалом на глобальному, регіональному, а іноді й на національному рівнях [7], і зосереджувалося на тому, як такі норми застосовуються в судовому порядку. Інше дослідження давало опис правової ситуації щодо вибору права в міжнародних договорах у сфері міжнародного комерційного арбітражу [8].

Крім того, на додаток до цих досліджень, що базуються, головним чином, на доктрині, в січні 2007 року Постійне бюро розпочало місію зі встановлення фактів шляхом анкетування², що складалося з трьох частин³. Мета анкети полягала не стільки у визначенні чіткого правового характеру та змісту будь-якого майбутнього Гаазького інструменту в цій галузі, скільки у вивченні поточної практики щодо використання застережень про вибір права у міжнародних контрактах та того, наскільки ці застереження виконуються, щоб виявити можливі проблеми, а також аби отримати думку сторін комерційних спорів у судах та арбітражі, а також тих, хто вирішує такі спори, чи може будь-який

(обов'язковий чи необов'язковий) документ покращити ситуацію.

Розглядаючи індивідуальні відповіді на поставлені в анкеті запитання⁴, Постійне бюро дійшло висновку, що більше двох третин респондентів дотримувалися думки, що інструмент щодо вибору права забезпечить більшу передбачуваність для сторін і полегшить роботу судових органів. Було досліджено, що переваги прийняття обов'язкового інструменту будуть найбільшими для судових органів у вирішенні суперечок щодо застосовного законодавства та трохи меншими для сторін, тоді як мінімальна перевага очікувалася для арбітражних судів. Основною причиною, через яку більшість респондентів висловилися проти розробки документа обов'язкового характеру, були побоювання, що такий інструмент може встановити вимогу щодо певних колізійних прив'язок і тим самим обмежити автономію волі сторін. Ще одне побоювання стосувалося того, що переговори щодо такого інструменту будуть тривалими та складними. Що стосувалося арбітражу, то тут більшість респондентів виступили з думкою про те, що у разі прийняття обов'язкового інструменту свобода арбітра буде необґрунтовано обмежена. Як результат, під час засідання 31 березня – 2 квітня 2009 року Спеціальна рада запропонувала Постійному бюро сформувати робочу групу, до складу якої увійшли б експерти в галузі міжнародного приватного права, міжнародного комерційного права та міжнародного арбітражу, аби розробити проект «необов'язкового» інструменту [9]. Робоча група розпочала свою роботу у січні 2010 року [10], визначивши створення глобальної моделі колізійних норм, що застосовуються до контрактів, головним завданням майбутнього інструменту, а сприяння реалізації принципу автономної волі сторін – головною ідеєю проекту.

У цьому контексті важливо зазначити, чому саме Гаазька конференція не пішла шляхом розробки такого звичного для неї інструменту, як конвенція. З приводу цього у двох

¹ Це дослідження мало стосуватися лише свободи вибору права, що застосовується до договору (воно не поширювалося на позадоговірні зобов'язання). Також дослідження не стосувалося свободи вибору суду, що вже охоплюється Гаазькою конвенцією від 30 червня 2005 року про вибір суду. Єдиною метою даного дослідження мало бути вивчення того, чи слід доповнити цю Конвенцію інструментом вибору права.

² "Анкета, адресована державам-членам для вивчення практичної потреби у розробці інструменту щодо вибору права в міжнародних договорах" від січня 2007 року, складена Постійним бюро Гаазької конференції міжнародного приватного права.

³ Частина I Анкети була адресована державам-членам, Частина II була відправлена до Міжнародної торгової палати, яка її розповсюдила серед своїх членів; а частина III була спрямована до 115 міжнародних арбітражних центрів та організацій, залучених до міжнародного арбітражу.

⁴ Питання 1-3 були спрямовані на одержання опису основних особливостей кожної правової системи щодо автономії волі сторін та її можливих меж, запитання 4 вимагало інформації про поточну практику щодо використання застережень про вибір права.

вищезазначених дослідженнях було висловлено кілька аргументів. По-перше, сьогодні практично неможливо отримати добровільну згоду з боку держав про необхідність прийняття обов'язкового документа, адже багато держав, які вже пов'язані регіональним інструментом, не відчують необхідності вкладати свої зусилля в проєкт міжнародного масштабу. По-друге, такі держави також вважають, що для узгодження будь-яких проблем, які можуть виникнути, досить певних спеціальних конвенцій з матеріально-правовими нормами. По-третє, конвенція, яка закріплює принцип автономії волі сторін і передбачає винятки, що ґрунтуються на «імперативних нормах», однак не перераховує їх, може бути обмеженою у застосуванні через відсутність деталей про те, що вважається імперативною нормою у різних правових системах. Була висловлена одностайна думка, що правило такого загального характеру не сприятиме підвищенню передбачуваності для сторін. Крім того, відсутність будь-якої обов'язкової сили майбутнього інструменту дозволить уникнути будь-якого ризику конфлікту норм. Тобто фактично майбутній інструмент мав стати «джерелом натхнення» для поступового розвитку єдиних правил у сфері права, що застосовується до міжнародних договорів. Тому у рекомендаціях експерти надали перевагу розробці документа «необов'язкового» характеру.

Важливо зазначити, що ідея розробки інструменту «необов'язкового характеру» з метою об'єднання норм, що стосуються права, застосовного до міжнародних договорів, не є новою. Так, у 1980 році робоча група, створена Комісією з комерційного права та практики Міжнародної торгової палати, представила своїм національним комітетам проєкт набору директив про право, що застосовується до міжнародних договорів [11]. У той час ця Комісія вважала, що спори між сторонами у міжнародних комерційних відносинах «часто ставлять під сумнів питання, що стосуються закону, що застосовується до контрактів», і «вважає за доцільне рекомендувати арбітрам розглянути [запропоновані] колізійні для випадків, коли має місце вибір права, що має застосовуватися щодо договорів» [12]. Однак ця ідея надалі не розглядалася.

Робоча група провела три засідання у 2010 та 2011 роках, займаючись паралельно підготовкою проєктів статей майбутнього інструменту, а також коментаря до них.

У 2012 році була створена Спеціальна комісія для розгляду проєкту принципів, представленою Робочою групою. Спеціальна комісія затвердила проєкт та рекомендувала Раді з питань загальних справ та політики завершити підготовку цього документа для його затвердження. У 2013 році Рада дала своє попереднє схвалення проєкту Гаазьких принципів і доручила Робочій групі завершити Коментар. Остаточний проєкт Гаазьких принципів був схвалений на засіданні Ради із загальних питань та політики у 2014 році, під час якого було розпочато процедуру письмової консультації, за якою учасники були запрошені для подання зауважень. Ніяких заперечень не було отримано, а тому Гаазькі принципи у вигляді 12 статей були офіційно затверджені 19 березня 2015 року [13].

Таким чином, Гаазькі принципи про вибір права у комерційних договорах не є формально зобов'язуючим документом, таким як конвенція, яку держави зобов'язані безпосередньо застосовувати або включити до свого внутрішнього законодавства. Цей інструмент також не є типовим законом, який би заохочував держави його запровадити. Швидше, це необов'язковий набір принципів, які Гаазька конференція закликає держави включити до своїх національних законодавчих режимів у спосіб, який відповідає обставинам у кожній державі. Таким чином, Принципи можуть керувати реформою національного законодавства щодо вибору права та діяти поряд із наявними інструментами з цього питання [14]. Відповідно до інформації, що розміщена на веб-сайті Гаазької конференції, станом на тепер Парагвай є єдиною державою, яка інкорпорувала Принципи у своє законодавство [15].

Оскільки Гаазькі принципи не є безпосереднім об'єктом нашого дослідження, то автор вважає за доцільне розглянути лише загальні положення цього документа. Перш за все принципи стосуються лише угод, щодо яких сторони обрали застосовне право та не регулюють ситуації за відсутності такого вибору. Як зазначено в пункті 1 статті 1, Гаазькі принципи застосовуються лише до міжнародних договорів⁵, тому суто внутрішні договори не входять у сферу їх застосування, так само як і споживацькі та трудові угоди. Також у статті 1(3) Гаазьких принципів наведено шість питань, виключених із застосування, а саме: правоздатність фізичних осіб⁶;

⁵ Як визначено в п. 2 ст. 1 Принципів, «договір є міжнародним, якщо кожна сторона не має свого підприємства в тій же самій державі, а відносно сторін та всі інші відповідні елементи, незалежно від вибраного закону, пов'язані лише з цією державою».

⁶ Пункт 1.25 Коментаря до Принципів зазначає, що в деяких державах правоздатність розглядається як правовий статус і не може розглядатися на договірному рівні.

арбітражні угоди та угоди про вибір суду⁷; компанії або інші колективні органи та трас-ти;⁸ неплатоспроможність;⁹ майнові наслідки договорів¹⁰ і питання про те, чи може агент зобов'язати принципала перед третьою стороною¹¹. Стаття 9(1) Принципів передбачає, що закон, вибраний сторонами, регулює всі аспекти їхніх договірних відносин.¹²

Відповідно до Гаазьких принципів, партійна автономія не обмежується ніякими вимогами щодо зв'язку, як географічного, так і іншого, між вибраним законом та сторонами (Стаття 2 (4)). Відповідно, якщо договір є міжнародним, сторони можуть вибирати закон держави, з якою сторони або їх транзакція не має ніяких відносин. Тим самим Принципи чітко відмовляються від традиційної колізійної прив'язки «зв'язку». Це поняття відповідає зростаючій «делокалізації» комерційних операцій. Наприклад, сторони можуть вибрати конкретний закон, оскільки він є нейтральним між сторонами, або тому, що він особливо добре розвинений для типу передбачуваної транзакції [13]. Поки що Гаазькі принципи є єдиним інструментом Гаазької конференції, що був розроблений нею за новою методологією «м'якого права».

Протягом останніх років Конференція розширила число своїх «нормативних»¹³ та «ненормативних»¹⁴ проєктів. До перших, зокрема, належить проєкт із розробки єдиної правової бази для визнання та виконання іноземних судових рішень у цивільних і комерційних справах, що в оригіналі звучить, як «The Hague Judgments Project». Ідея створення міжнародного інструменту у цій галузі відповідає дійсності глобалізованої економіки, де потік трансграничних переміщень та операцій постійно зростає і призводить до відповідного зростання кількості

трансграничних судових справ. Відсутність єдиної системи вирішення спорів на трансграничному рівні призводить до невизначеності, збільшує витрати на трансграничні операції та навіть створює перешкоди для економічних суб'єктів в укладенні трансграничних угод. Початковий проєкт охоплював як міжнародну юрисдикцію судів, так і визнання та виконання судових рішень за кордоном, але у 2011 році цей проєкт було продовжено з метою розробки та прийняття міжнародної конвенції, що обмежувалася б визнанням та виконанням рішень, без норм щодо прямої юрисдикції. Спеціальна комісія для підготовки проєкту конвенції була створена у 2016 році, підготувавши три проєкти конвенції. Третім і останнім текстом є проєкт конвенції від листопада 2017 року.

Проєкт Конвенції ґрунтується на принципах судового співробітництва та взаємності. Його найперша мета полягає в забезпеченні того, щоб рішення, щодо яких застосовуватимуться положення конвенції, були визнані та виконувалися в усіх договірних державах за одним режимом. Як наслідок, потреба у повторному судовому розгляді в різних договірних державах зменшиться, а доступ до практичного, менш дорогого та швидшого правосуддя буде покращений. Зокрема, в проєкті конвенції встановлюються вимоги до рішень однієї договірної держави, які визнаються або мають виконуватися в іншій державі. Крім того, проєкт передбачає підстави для відмови у визнанні та виконанні. Конвенція відкрита для підписання та для приєднання всіх держав. Нині робота щодо вдосконалення та обговорення положень проєкту конвенції триває [16].

Висновки. На нашу думку, Гаазька конференція з міжнародного приватного права, яка цього року відсвяткувала своє 125-річчя,

⁷ Хоча такі угоди, безумовно, вписуються в концепцію контрактів, багато держав вважають їх процесуальними.

⁸ Цей виняток застосовується до законодавства, що регулює установчі документи та внутрішню організацію та управління підприємствами та іншими колективними органами, але не виключає законодавства, що регулює контракти, укладені такими суб'єктами.

⁹ Незважаючи на те, що закон про неплатоспроможність може вплинути на права учасників контрактів, він зазвичай розглядається як окреме право, яке регулюється власними принципами вибору права

¹⁰ Наприклад, принципи не стосуються закону, який визначає, чи контракт передає право власності на рухоме (особисте) майно або нерухоме (реальне) майно,

¹¹ Незважаючи на те, що Принципи можуть визначити закон, що регулює контракт між номінальним принципалом та агентом, вони не розглядають закон, який визначає наслідки такого договору, надаючи номінальному агенту повноваження зобов'язати принципала.

¹² Сфера вибору включає в себе, зокрема, тлумачення, права та зобов'язання, що випливають із договору, виконання та наслідки невиконання, включаючи оцінку збитків, різні способи погашення зобов'язань, терміни давності, дійсність і наслідки недійсності договору, тягар доказів та правових припущень.

¹³ Зокрема, йдеться про Гаазькі проєкти про визнання та виконання іноземних судових рішень у цивільних і комерційних справах; щодо батьківства / сурогатного материнства; про трансграничне визнання та виконання судових наказів та проєкт з охорони туристів та короткострокових відвідувачів.

¹⁴ Проєкти у сфері захисту прав дітей, сімейних та майнових відносини, міжнародного цивільного процесу та правового співробітництва, а також міжнародне торгове та фінансове право.

є унікальною міжнародною організацією, зважаючи на те, що зміст її конвенцій стосується повсякденного життя та діяльності людей, сімей і компаній. Хоча й Гаазькі конвенції укладені державами, але їхня сфера застосування спрямована на полегшення «життя» не держав, а їхніх громадян. Є безліч правових систем приватного права, при цьому набгато більше, ніж держав. Наприклад, лише Сполучені Штати Америки мають п'ятдесят шість правових систем, Мексика – тридцять сім, Великобританія – три. Як наслідок, договір або шлюб, що є дійсними відповідно до однієї правової системи, можуть не мати чинності відповідно до законодавства іншої, що спричиняє проблему конфлікту законів, яка потребує вирішення. Саме Гаазька конференція виступає тим форумом для держав-членів, де розробляються спільні норми міжнародного приватного права з метою координації відносин між різними системами приватного права у ситуаціях конфліктів законів. Не менш важливою є її діяльність щодо сприяння міжнародному судовому та адміністративному співробітництву у сферах захисту сім'ї та дітей, цивільного процесу та комерційного права. При цьому нова методологія щодо використання інструментів «м'якого права», прикладом яких є нещодавно прийняті Гаазькі принципи про вибір права у комерційних договорах, дає Гаазькій конференції необхідну гнучкість у розробці спільних підходів до регулювання приватно-правових відносин, ускладнених іноземним елементом, що може стати у майбутньому ефективною альтернативою традиційній кодифікації у вигляді конвенції, зважаючи на проблеми, пов'язані зі складним процесом ратифікації.

Список використаних джерел:

1. Cervenkova L. Europeanization and Unification of Private International Law. URL: https://www.law.muni.cz/sborniky/cofola2008/files/pdf/evropa/cervenkova_lenka.pdf.
2. Van Loon H. The Hague Conference on Private International Law. Hague Justice Journal, Volume 2. 2007. URL: [http://www.haguejusticeportal.net/Docs/HJJ-JJH/Vol_2\(2\)/Article%20van%20Loon-EN.pdf](http://www.haguejusticeportal.net/Docs/HJJ-JJH/Vol_2(2)/Article%20van%20Loon-EN.pdf).
3. HCCH Members. URL: <https://www.hcch.net/en/states/hcch-members>.
4. De Araujo N. The Hague Conference on Private International Law and the Codification of Private International Law. Private International Law and Public International Law: A Necessary Meeting. Paraguay: Centro de Estudios de Derecho, Economia y Politica. С. 205–2019.
5. Reyes A. The Hague Conference on Private International Law and Asia. Anselmo Reyes. 2013. URL: http://www.jsil.jp/annual_documents/2013/1012222.pdf
6. Hague Conference On Private International Law general information: introductory material. URL: <http://www.jus.uio.no/lm/hague.conference/doc.html>.
7. Kruger T. Feasibility study on the choice of law in international contracts – Overview and analysis of existing instruments. Preliminary Document No 2. URL: <http://docplayer.net/amp/55045417-Etude-de-faisabilite-sur-le-choix-de-la-loi-applicable-en-matiere-de-contrats-internationaux.html>.
8. Radic I. Feasibility study on the choice of law in international contracts – Special focus on international arbitration. Preliminary Document No 22. URL: <http://docplayer.net/55045417-Etude-de-faisabilite-sur-le-choix-de-la-loi-applicable-en-matiere-de-contrats-internationaux.html>.
9. Conclusions and Recommendations by the Special Council on General Affairs and Policy. 2009. URL: <https://assets.hcch.net/docs/b36ec642-fb91-40cc-acf8-aefcf798ace1.pdf>.
10. First Meeting of the Working Group on Choice of Law in International Contracts. Report. 2010. URL: <https://assets.hcch.net/docs/1e680062-ddc5-4efa-8167-c079ebc30671.pdf>.
11. Feasibility study on the choice of law in international contracts – Report on Work Carried Out. General Affairs and Policy. URL: <https://assets.hcch.net/docs/64fe9fef-e0f1-4927-b8ca-924d6ee01e0c.pdf>.
12. Lando O. Conflict-of-Law Rules for Arbitrators. Festschrift für Konrad Zweigert zum 70. 1981. С. 151–178.
13. Girsberger D., Cohen N. Key Features of the Hague Principles on Choice of Law in International Commercial Contracts. Uniform Law Review, 2017. С. 316–335.
14. Principles on Choice of Law in International Commercial Contracts. URL: <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=135>
15. Principles on Choice of Law 2015, Implementation Legislation. URL: <http://www.hcch.net/en/instruments/conventions/publications1/?dtid=41&cid=135>.
16. News from The Hague Conference on Private International Law: Permanent Bureau of the HCCH on Private International Law. Uniform Law Review, 2017. С. 984–995.

Статья посвящена обзору методологии так называемого «мягкого права», применяемого Гаагской конференцией при систематизации норм международного частного права и разработки новых международных документов, а также выяснению причин перехода к такому подходу.

Ключевые слова: Гаагская конференция, принципы, выбор права, конвенции, толкование.

The article is devoted to a review of the so-called "soft law" methodology used by the Hague Conference in systematizing of private international law rules and developing new international documents, as well as clarifying the reasons for choosing this approach.

Key words: the Hague Conference, principles, choice of law, convention, interpretation.

